

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра видавничої справи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
“ 05 ” _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ**

напрямок підготовки: 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство
і бібліографія»

Інститут журналістики

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 2456
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 2016 р.

2016-2017 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія і практика видавничої справи» за напрямом підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», 0201 «Культура» – 2016 р. – 17 с.

Розробник:

Полковенко Тарас Вікторович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри видавничої справи інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри видавничої справи.

Протокол від “02” вересня 2016 року № 1

Завідувач кафедри видавничої справи

Моч (Л. Г. Масімова)

Години відповідають навчальному плану. Структура програми типова.

Заступник директора Інституту журналістики
з науково-методичної та навчальної роботи

Р (О. А. Росінська)

© Полковенко Т. В., 2016

© Університет Грінченка, 2016

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка	4 ст.
2.	Опис навчальної дисципліни	5 ст.
3.	Тематичний план навчальної дисципліни	6 ст.
4.	Навчально-методична карта дисципліни	7 ст.
5.	Програма навчальної дисципліни	8 ст.
6.	Самостійна робота	11 ст.
7.	Методи навчання	12 ст.
8.	Методи контролю	13 ст.
9.	Методичне забезпечення	15 ст.
10.	Питання до модульного контролю	16 ст.
11.	Рекомендована література	17 ст.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою навчальної дисципліни «Теорія і практика видавничої справи» є опанування студентами необхідних теоретичних основ і практичних навичок видавничої діяльності.

Завдання дисципліни передбачає:

- вивчення теоретичного комплексу, необхідного для розуміння специфіки видавничої діяльності;
- вироблення практичних навичок видавничої діяльності;
- дослідження українського та світового досвіду видавничої галузі;

Завдання організаційного блоку передбачає засвоєння значного за обсягом масиву матеріалу, пов'язаного з тенденціями і проблемами видавничої галузі в Україні.

Завдання промоційного блоку концентруються довкола вивчення проблем становлення й розвитку сучасного видавництва.

Компетентності, які студенти набувають у процесі вивчення курсу:

- розуміння місця й ролі видавничої справи у сучасності;
- знання етапності розвитку видавничої справи;
- уявлення про сучасну видавничу продукцію;
- опанування принципами діяльності видавництва у конкурентному середовищі;
- вироблення підходів до організації видавничого процесу;
- знання основ маркетингу і менеджменту видавничої діяльності;
- орієнтування у проблематиці видавничої справи;
- оцінювання якості та позиціонування видань різних видів;
- впроваджувати нові видавничі ідеї;
- аналізувати діяльність видавництв і знаходити організаційні, технологічні та економічні важелі для успішної конкуренції.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	Напря́м, спеціально́сть, осві́тно-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>7 кредитів</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>210 год</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 год</i></p>	<p>Галузь знань 0201 «Культура»</p> <p>Напря́м підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 2 Семестри: 3-4</p> <p>Аудиторні заняття: 84 год, з них:</p> <p>Лекції: 22+20 год</p> <p>Семінарські заняття: 20+22 год</p> <p>Модульні контрольні роботи: 6+6 год</p> <p>Самостійна робота: 42+42 год</p> <p>Вид контролю: істит (30 год.)</p>

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви тем	Кількість годин								
		Разом		Лекцій		Семінарських		Самостійна робота		Модульний контроль
<i>Змістовний модуль 1. Аспекти видавничої діяльності (3 семестр)</i>										
1.	Загальний огляд видавничої галузі	26		6		4		14		2
2.	Розвиток видавничої справи	32		8		8		14		2
3.	Читання. Трансформація читання в цифрову епоху	32		8		8		14		2
<i>Змістовний модуль 2. Практика видавничої діяльності (4 семестр)</i>										
4.	Тенденції видавничої галузі	32		8		8		14		2
5.	Організація видавничої діяльності	32		8		8		14		2
6.	Видавнича галузь: стандарти діяльності та перспективи розвитку	26		4		6		14		2
	Разом за курс:	210		42		42		84		12/30

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ»

Усього: 210 год., лекції – 42 год., семінарські заняття – 42 год.,
самостійна робота – 84 год., модульний контроль – 12 год., іспит – 30. Коефіцієнт: 7.2

Модуль	Змістовий модуль					
Назви модулів	Аспекти видавничої діяльності (3 семестр) Практика видавничої діяльності (4 семестр)					
Кількість балів за модуль	432					
Лекції	1-3	4-7	8-11	12-15	16-19	20-21
	Загальний огляд видавничої галузі (3 бали)	Розвиток видавничої справи (4 бали)	Читання. Трансформація читання в цифрову епоху (4 бали)	Тенденції видавничої галузі (4 бали)	Організація та економіка видавничої діяльності (4 бали)	Видавнича галузь: стандарти діяльності та перспективи розвитку (2 бали)
Семінари	1-2	3-6	7-10	11-14	15-18	19-21
	Наукова дискусія та оприлюднення проаналізованих студентами матеріалів за темою лекцій (20+2 бали)	Наукова дискусія та оприлюднення проаналізованих студентами матеріалів за темою лекцій (40+4 бали)	Наукова дискусія та оприлюднення проаналізованих студентами матеріалів за темою лекцій (40+4 бали)	Наукова дискусія та оприлюднення проаналізованих студентами матеріалів за темою лекцій (40+4 бали)	Наукова дискусія та оприлюднення проаналізованих студентами матеріалів за темою лекцій (40+4 бали)	Наукова дискусія та оприлюднення проаналізованих студентами матеріалів за темою лекцій (30+3 бали)
Види контролю	Модульні контрольні роботи (25x6=150 балів)					
	Самостійна робота (5x6=30 балів)					
	Підсумковий контроль – іспит					

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Аспекти видавничої діяльності

ТЕМА 1

Лекції 1-3. Загальний огляд видавничої галузі (6 год.).

1. Поняття «медіа» у соціокультурному вимірі.
2. Видавнича діяльність як медійний елемент.
3. Видавнича справа на рівні суспільних відносин.
4. Проблематика видавничої діяльності.
5. Виготовлення видавничої продукції.
6. Розповсюдження видавничої продукції.

Семінари 1-2. Наукова дискусія та оприлюднення проаналізованих студентами матеріалів – за темою лекцій (4 год).

Основна література: 1-4.

Додаткова література: 1-4.

ТЕМА 2

Лекції 4-7. Розвиток видавничої справи (8 год.).

1. Норми фіксації та передачі знань у контексті розвитку людства.
2. Інформаційне середовище минулих епох.
3. Винахід писемності та її роль для світової цивілізації.
4. Рукописні книги як історичний елемент інформаційної галузі.
5. Друкування як один із виразників початку ери технологій.
6. Книга як соціокультурний феномен.
7. Видавнича справа сучасної України.

Семінари 3-6. Наукова дискусія та оприлюднення проаналізованих студентами матеріалів – за темою лекцій (8 год).

Основна література: 1-4.

Додаткова література: 1-4.

ТЕМА 3

Лекції 8-11. Читання. Трансформація читання в цифрову епоху (8 год.).

1. Читання як культурно-історичний феномен.
2. Актуалізація процесу читання в історичному та сучасному вимірах.
3. Тріумвірат «автор-редактор-читач».
4. Принципи читацької активності.
5. Уявлення про цільову аудиторію у видавничій галузі.

6. Трансформація читання в цифрову епоху.

7. Мережа інтернет і майбутні книги.

Семінари 7-10. Наукова дискусія та оприлюднення проаналізованих студентами матеріалів – за темою лекцій (8 год).

Основна література: 1-4.

Додаткова література: 1-4.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Практика видавничої діяльності

ТЕМА 4

Лекції 12-15. Тенденції видавничої галузі (8 год.).

1. Епоха перших видавництв. Видавництва в індустріальний час. Транснаціональні видавничі конгломерати.
2. Класифікація видавництв та особливості їхньої діяльності. Проблема конкурентоспроможності сучасного видавництва.
3. Видавничі професії та фахові компетенції у сучасності. Корпоративна культура та ідеологія видавництва.
4. Видавнича продукція як феномен культури і як товар. Типологія видавничої продукції. Види видань. Мультимедійна продукція.
5. Конструктивні елементи книги. Кількісні показники книги. Аспекти якості книги. Структура книги.
6. Книга масова і «нішева», книга спеціальна і «скандальна», книга класу «люкс» і оригінальна.
7. Сучасність книговидавничої галузі. Огляд книжкової справи в Україні. Реклама у контексті розвитку новоствореного видавництва.

Семінари 11-14. Наукова дискусія та оприлюднення проаналізованих студентами матеріалів – за темою лекцій (8 год).

Основна література: 1-4.

Додаткова література: 1-4.

ТЕМА 5

Лекції 16-19. Організація видавничої діяльності (8 год.).

1. Суб'єкти видавничої справи.
2. Вектори розвитку, мета й завдання сучасного видавництва.
3. Конкуренція у видавничому середовищі.
4. Характер взаємодії учасників редакційно-видавничого процесу.
5. Підготовка видавничого портфелю. Ідеї та проекти у видавничій галузі.

6. Стратегія співпраці з авторами як ключовий елемент успішності видавництва.
7. Культура й антикультура у видавничій діяльності. Конфліктологія видавничої справи.
8. Редакційно-видавничий процес.
9. Комунікація між учасниками видавничого процесу.
10. Розповсюдження та підтримка видавничого продукту.
11. Моніторинг і потреба в аналізі життєвого циклу видань.
12. Ціноутворення у галузі книговидання.
13. Економічна складова видавничої діяльності.
14. Видавничий менеджмент і маркетинг.
15. Фінансові ризики у видавничій справі.

Семінари 15-18. Наукова дискусія та оприлюднення проаналізованих студентами матеріалів – за темою лекцій (8 год).

Основна література: 1-4.

Додаткова література: 1-4.

ТЕМА 6

Лекції 20-21. Видавнича галузь: стандарти діяльності та перспективи розвитку (4 год.).

1. Державні органи управління видавничою діяльністю.
2. Українські та міжнародні закони, стандарти видавничої справи.
3. Асоціації видавців, книжкові форуми.
4. Світові лідери видавничої справи.
5. Глобалізація видавничої галузі.

Семінари 19-21. Наукова дискусія та оприлюднення проаналізованих студентами матеріалів – за темою лекцій (6 год).

Основна література: 1-4.

Додаткова література: 1-4.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Опрацювання досліджень у галузі видавничої справи.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль		
Загальний огляд видавничої галузі	Підсумковий модульний контроль	5
Розвиток видавничої справи	Підсумковий модульний контроль	5
Читання. Трансформація читання в цифрову епоху	Підсумковий модульний контроль	5
Тенденції видавничої галузі	Підсумковий модульний контроль	5
Організація видавничої діяльності	Підсумковий модульний контроль	5
Видавнича галузь: стандарти діяльності та перспективи розвитку	Підсумковий модульний контроль	5
Разом: 54 год.		30

Рекомендований розподіл годин самостійної роботи

№ п/п	Самостійна робота	Процентне співвідношення часу виконання
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	10%
2.	Складання плану роботи	5%
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Пошук фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій розвитку даного питання	50%
4.	Підготовка висновків, обґрунтування власної позиції, визначення шляхів щодо розв'язання проблеми	30%
5.	Технічне оформлення структурних елементів самостійної роботи (записи результатів, де є основна частина, висновки, додатки (якщо необхідно), список використаних джерел)	5%
Разом		100%

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Семінарські.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

Вид діяльності	Бал	Σ балів
1. Відвідування лекцій	1	21 x 1 = 21
2. Відвідування семінарських занять	1	21 x 1 = 21
3. Робота на семінарських заняттях	10	21 x 10 = 210
4. Виконання модульних контрольних робіт	25	6 x 25 = 150
5. Самостійна робота	5	5x6 = 30
РАЗОМ БАЛІВ		432

Розрахунок коефіцієнту: $432 : 60 = 7,2$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

1. **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

2. **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; звіт, реферат.

3. **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Конспекти лекцій;
2. Навчальні посібники;
3. Робоча навчальна програма;
4. Контрольні завдання для тематичного оцінювання навчальних досягнень студентів;
5. Засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

12. ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Історичний поступ видавничої справи.
2. Тенденції розвитку сучасної видавничої справи.
3. Функціональна специфіка книги.
4. Стандартизація книжкової галузі.
5. Основні принципи діяльності видавництв.
6. Види видавництв, структурні особливості видавництв.
7. Сучасні видавничі професії.
8. Взаємини видавця з авторами.
9. Конфліктологія видавничої діяльності.
10. Уявлення про цільову аудиторію.
11. Цифрове інформаційне середовище і видавнича продукція у сучасності.
12. Огляд книговидання у світі.
13. Глобалізація та її впливи на видавничу справу.
14. Особливості редакційно-видавничого процесу.
15. Суб'єкти редакційно-видавничого процесу в умовах взаємодії.
16. Структурний принцип редакційно-видавничого процесу.
17. Методи організації редакційно-видавничого процесу.
18. Професія редактора у сучасності, вимоги до фаху.
19. Редакторський фах в інформаційному середовищі.
20. Програмні та проектні засади діяльності видавництва, видавничий портфель.
21. Система оцінювання якості авторського оригіналу.
22. Прогнозування у системі діяльності видавництва.
23. Тріумвірат «автор-редактор-читач» у контексті роботи над книгою.
24. Мейнстрим. Бестселлер. Нішева книга.
25. Підготовка мультимедійних видань.
26. Реклама у контексті розвитку новоствореного видавництва.
27. Дослідження цільової аудиторії у системі розвитку видавництва.
28. Традиційні та альтернативні механізми книгорозповсюдження.
29. Розрахунки витрат на підготовку видання.
30. Проблема конкурентоспроможності новоствореного видавництва.
31. Сучасний погляд на видавничий менеджмент.
32. Корпоративна культура у видавничому середовищі.
33. Поняття «стратегія» в контексті розвитку видавництва.
34. Кадрове забезпечення у системі видавничої діяльності.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Зими́на Любо́вь Васи́льевна. Современные издательские стратегии. От традиционного книгоиздания до сетевых технологий культурной памяти / Любо́вь Васи́льевна Зими́на. – М.: Наука, 2004. – 274 с.
2. Куфаев Михаил Николаевич. Проблемы философии книги. Книга в процессе общения / Михаил Николаевич Куфаев. – Москва: Наука, 2004. – 188 с.
3. Теремко Василь Іванович. Видавництво-XXI. Виклики і стратегії: монографія / Василь Іванович Теремко; Наук. конс. В. В. Різун. – К.: Академвидав, 2012. – 323 с.
4. Тимоши́к Микола Степанович. Книга для автора, редактора, видавця: практичний посібник / Микола Степанович Тимоши́к. – 2-е видання, стереотип. – Київ: Наша культура і наука, 2006. – 559 с.

Додаткова:

1. Дэвис Дж. Отбор и оценка рукописей / Джилл Дэвис; науч. ред. пер. Н. Г. Николаюк, О. В. Коланькова; [пер. с англ. М. В. Лапшинова]. — М.: ИД «Университетская книга», 2008. – 227 с.
2. Карьер Ж.-К. Не надейтесь избавиться от книг! / Жан-Клод Карьер, Умберто Эко; интервью Ж.-Ф. де Тоннака; пер. с франц. и примеч. О. Акимовой. – СПб: Симпозиум, 2010. – 336 с.
3. Пикок Дж. Издательское дело: пер. с англ. / Дж. Пикок. – М.: ЭКОМ, 1998. – 400 с.
4. Андреева О. В., Волкова Л. Л., Говоров А. А. и др. История книги: Учебник для ВУЗов / О. В. Андреева и др.: – М.: Светотон, 2001. – 400 с.